

Uchunguzi wa Kina wa Mazingira na Jamii (ESDD) kwa mradi mdogo wa kusaidia ujenzi wa kiwanda cha kusaga mahindi kwa ajili ya kuongeza thamani ya mahindi ili kuongeza usalama wa chakula.

Sehemu ya I: TAARIFA ZA UJUMLA		
Jina Mradi mdogo: Ujenzi wa kiwanda cha kusaga mahindi kwa ajili ya kuongeza thamani ya mahindi ili kuimarisha usalama wa chakula.	Namba ya Mteja/Customer:	Sekta: Kilimo - Mchakataji wa Mazao (Agro-processor)
Mahali pa Mradi: Kiwanga Na. 6, Kitalu A, Kijiji cha Kwa Sadala, Kata ya Masama Kusini, Halmashauri ya Wilaya ya Hai, Mkoa wa Kilimanjaro.	Mawasiliano: Sanduku la Posta 22, HAI – KILIMANJARO	Aina ya mkopo na Kiasi Kilichothibitishwa: Mkopo wa Muda – TZS 6,500,000,000 (Shilingi Bilioni 6.5) sawa na USD 2,416,851.03 (Dola za Marekani Milioni 2,416,851.03) (Kiwango cha kubadilisha: 1 USD = TZS 2,689.45/=).
Tawi: Tawi la Hai	Meneja Mdhamini/Meneja wa Tawi/Meneja wa Biashara/Meneja wa Akaunti: Hamid MWIKOMBE	
Iliyotayarishwa/Imesasishwa na: Joseph ISHIMWE Tarehe: 29 Mei 2025		

Maelezo Fupi ya Mradi:

Mradi huu mdogo ni mradi unaopendekezwa wa kiwanda kikubwa cha kusaga unga wa mahindi kitakachojengwa katika kata ya Masama, Wilaya ya Hai, mkoani Arusha, Tanzania. Lengo lake ni kukidhi ongezeko la mahitaji ya unga wa mahindi wa hali ya juu na wa bei nafuu katika eneo hili na Tanzania kwa ujumla. Kuna mahitaji makubwa ya unga wa mahindi nchini Tanzania kwa kuwa mahindi ni chakula kikuu kwa sehemu kubwa ya wakazi na ni sehemu muhimu ya lishe ya kila siku. Kuongeza uzalishaji na ubora wa unga wa mahindi kutasaidia kuboresha usalama wa chakula, kupunguza umasikini, na kuchochea ukuaji wa uchumi katika maeneo ya vijijini na taifa kwa ujumla. Hii inaendana kwa karibu na mpango wa Kifedha FP 179 TACATDP, unaolenga kuongeza uzalishaji wa mazao muhimu, kuimarisha mifumo ya masoko ya kilimo, na kuwawezesha wakulima wadogo kuongeza uzalishaji na kipato kwa njia endelevu.

Mradi mdogo imeomba msaada wa kifedha kutoka benki kwa ajili ya kujenga kiwanda cha kusaga unga wa mahindi, chakula kikuu muhimu nchini Tanzania. Fedha zitakazotolewa zitatumika kununua malighafi na kujenga miundombinu ya mradi kama sehemu ya kuanzisha kiwanda hicho.

Ili kuhakikisha mradi unazingatia sheria na kanuni, benki imetaka uthibitisho wa vyeti vya Tathmini ya Athari kwa Mazingira vilivyotolewa na Baraza la Taifa la Usimamizi wa Mazingira Vyeti hivi vinathibitisha kufuata sheria za taifa na vinaeleza kwa kina kiwango, mahali na aina ya miundombinu ya kuhifadhi inayohusiana na mradi. Tathmini imeweka masharti kwa Mradi mdogo, yakiwemo kuzingatia mifumo ya kitaifa ya mazingira na kijamii, kupunguza hatari zinazoweza kutokea, kutekeleza hatua za kupunguza athari, kuonyesha uwezo wa kusimamia mazingira na jamii, taratibu za tahadhari dhidi ya dharura, pamoja na ufuatiliaji na utoaji wa taarifa endelevu.

Miundombinu inayohitajika itafadhiliwa kupitia fedha za mradi FP 179 TACATDP na itatumika kama mkopo wa muda kwa shughuli za ujenzi zinazopendekezwa katika kiwanda cha kusaga cha Mradi mdogo kilichoko kata ya Masama. Utekelezaji wa mradi huu na uendelevu wake wa kimazingira vimehakikishwa kupitia Tathmini ya Athari kwa Mazingira na Jamii (ESIA), ambayo imehitimisha kuwa shughuli zinazopendekezwa zina athari ndogo, maalum kwa eneo husika na zinazoweza kudhibitiwa, zikiwa zimeungwa mkono na data ya msingi ya kutosha. Kwa hivyo, mradi umeidhinishwa kisheria, na kuthibitisha kuwa unaendana na taratibu za Tanzania za ulinzi wa mazingira na jamii, hivyo ombi la ufadhili la Mradi mdogo linakidhi masharti ya GCF pamoja na kanuni za kitaifa, kuhakikisha utekelezaji wa mradi kwa njia endelevu na halali.

Aidha, kiwanda hiki kimeundwa kuwa biashara inayozingatia masuala ya kijamii na mazingira, ikiwa na dhamira thabiti ya kuhimiza mabadiliko ya tabianchi na kupunguza utegemezi wa taifa kwenye uagizaji wa chakula kutoka nje. Kwa kuzingatia Mpango wa Pili wa Maendeleo ya Sekta ya Kilimo wa Tanzania (ASDP II) na Malengo ya Maendeleo Endelevu ya Umoja wa Mataifa (SDGs), hususan SDG 2 (Kutokomeza Njaa) na SDG 13 (Hatua dhidi ya Mabadiliko ya Tabianchi), biashara hii itatekeleza mbinu rafiki kwa tabianchi ili kuboresha usalama wa chakula na kuchangia maendeleo endelevu ya taifa, pamoja na kuhamasisha kilimo cha mahindi ndani ya nchi kwa muda mrefu.

		Ndio/Hapana/Haitumi ki	Taarifa Zaidi
Orodha ya Kutengwa	Je, shughuli hii inajiunga na Orodha ya Utoaji wa Fedha? Angalia kiambatisho cha 1 cha TARATIBU ZA UENDESHAJI WA Mazingira na Jamii - Kama Ndiyo, kataa ombi Kama Hapana – Endelea na mchakato katika Sehemu ya II hadi Sehemu ya III	HAPANA	Shughuli hizi haziko katika orodha ya utoaji wa fedha, ikimaanisha kwamba zinaweza kufadhiliwa kwa kutumia Fedha za GCF.

SEHEMU YA II: PROSESI YA KATEGORIZESHENI YA HATARI ZA MAZINGIRA NA KIJAMII:

SEKSHENI YA 1:

Kategorishaji la E&S kulingana na Sheria na Kanuni za Kitaifa:

Shughuli za mradi huu zinaangukia katika shughuli zinazohitaji Tathmini ya Athari za Mazingira na Jamii (EIA) kama ilivyoainishwa katika Sheria ya Usimamizi wa Mazingira (Sura ya 191) kupitia Kanuni za Usimamizi wa Mazingira (Tathmini na Ukaguzi wa Athari za Mazingira) (Marekebisho) za mwaka 2018, kwani mradi huu unahusisha ujenzi wa kiwanda cha kusaga kwa ajili ya kuongeza thamani.

SEKSHENI YA 2:		
Utambulisho wa Hatari za Mazingira na Kijamii (E&S) kulingana na viwango vya Utendaji vya IFC 1 hadi 8:		
Mahitaji Yanayohusiana	Ndio/Hapa na/Haihitaji	Mpango wa Usimamizi (Tafadhali toa taarifa za ziada kuhusu hatua zilizochukuliwa/zinazopaswa kuchukuliwa kupunguza/kudhibiti athari)
Viwango vya Utendaji 1: “Tathmini na Usimamizi wa Hatari na Athari za Mazingira na Kijamii.”		
(a) Je, kuna Sera ya E&S/Mfumo wa Usimamizi upo?	Ndio	Mradi mdogo una Mpango uliothibitishwa wa Usimamizi wa mazingira na Jamii (ESMP) ulioundwa ili kuingiza uendeleu katika kila kipengele cha shughuli zake za kusaga. Mpango huu kamili unaeleza hatua za kupunguza athari kwa uwazi na kugawa majukumu ili kuhakikisha utekelezaji mzuri. ESMP inalenga kutambua na kutathmini hatari na athari zinazoweza kutokea katika mazingira na jamii zinazohusiana na mchakato wa kusaga, kuanzisha mikakati ya kupunguza madhara hasi, na kuweka mfumo endelevu wa ufuatiliaji ili kutathmini matokeo. Kitu muhimu katika mpango huu ni ushirikishwaji wa wadau, hasa jamii za wenyeji, ili kuhakikisha uwazi, ushirikishwaji wa pamoja, na umiliki wa mitazamo ya kuhifadhi mazingira na kijamii. Pia, mpango huu unajumuisha juhudi za kujenga uwezo kwa wadau wanaohusika katika utekelezaji wa mbinu hizo za kuhifadhi. Kwa kuendana na viwango vya kitaifa na vya kimataifa vya udhibiti, ESMP inahakikisha kuwa Mradi mdogo inafanya kazi kwa uwajibikaji wa kijamii na kwa uendeleu wa mazingira huku ikisaidia malengo makubwa kama vile mbinu endelevu za kilimo na maendeleo ya jamii.
(b) Je, kuna mfumo/utaratibu wa kutambua, kutathmini na kusimamia hatari na athari za E&S?	Ndio	Mradi mdogo una Mpango wa Usimamizi wa Mazingira na Jamii unaoeleza hatari na athari zinazoweza kutokea za mazingira na kijamii ambazo zinapaswa kusimamiwa ipasavyo. Pia kama sehemu ya uzingatiaji wa sheria, Mradi mdogo inashirikiana kwa karibu na taasisi za serikali kama vile Baraza la Taifa la Usimamizi wa Mazingira (NEMC), Ofisi ya Waziri Mkuu - Ajira, Vijana, Watu wenye Ulemavu, Wakala wa Usalama na Afya Mahali pa Kazi (OSHA), na mamlaka za Serikali za Mitaa.

(c) Je, kuna Afisa wa E&S anayesimamia masuala ya E&S?	Ndio	Masuala ya Mazingira na Jamii katika shughuli za Mradi mdogo yatasimamiwa na mfanyakazi maalum wa Usalama, Afya na Mazingira (HSE) ambaye pia atasaidiwa na ushauri yenye leseni na ujuzi wa Tathmini ya Athari za Mazingira (EIA/EA) (Resources Insight Consultancy). Zaidi ya hayo, ngazi ya tovuti, mfanyakazi wa HSE atasaidiwa na Wawakilishi wa Usalama, Afya na Mazingira (SHE Reps) waliofunzwa na OSHA itatoa mafunzo ya mara kwa mara kwa wafanyakazi kuhusu taratibu salama za kazi.
(d) Je, kuna utaratibu wa kushirikiana na jamii za eneo husika (mfano: mfumo wa malalamiko, mpango wa ushirikiano wa wadau) ili kushughulikia malalamiko ya jamii? Ndio	Ndio	Mradi mdogo, kama kampuni binafsi iliyosajiliwa kwa sheria za Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, inapaswa kufuata mfumo wa maoni na malalamiko unaojumuishia njia za kutoa maoni kama vile sanduku la maoni, dawati la huduma kwa wateja, nambari za simu, na jukwaa la mtandaoni (tovuti) kwa ajili ya kuwasilisha malalamiko. Mfumo uliopo wa maoni na malalamiko katika kampuni za kibinafsi nchini Jamhuri ya Muungano wa Tanzania unafanyia kazi kwa misingi na taratibu kama vile kutoegemea upande wowote, usiri, na utatuzi wa haraka wa malalamiko na unapatikana kwa urahisi kwa wadau wote, unaolingana na Mfumo wa Usimamizi wa Malalamiko wa CRDB (GRM) na Mfumo wa Malalamiko wa Mfuko wa Hali ya Hewa ya Kijani (GCF IRM) kwani maoni yote na malalamiko yaliyorekodiwa hutolewa kwa mamlaka husika kama Kamisheni ya Ushindani wa Haki (FCC) na Muungano wa Wafanyakazi wa Viwanda na Biashara Tanzania (TUICO).

(e) Je, kampuni ina Mpango wa Dharura?	Ndio	Shughuli za Mradi mdogo zinahitaji mpango wa dharura wa kiwango kidogo kwa matukio kama wizi na majanga ambapo maeneo ya kazi yanalindwa na walinzi na ushirikiano kati ya taasisi za serikali kama vile Jeshi la Zimamoto na Uokoaji pamoja na vyombo vingine vya usalama upo ili kushughulikia dharura. Hata hivyo, kampuni ina mpango wa dharura (uliojumuishwa pekee katika Ripoti ya Tathmini ya Athari za Mazingira na Jamii - ESIA) unaojumuishwa zima moto, vifaa vya huduma ya kwanza, alama za usalama na vifaa vya kinga binafsi vinavyomwezesha Mradi mdogo kushughulikia matukio ya dharura kwa ufanisi.
Viwango vya Utendaji 2: “Shughuli za Kazi na Masharti ya Kazi.”		
(a) Kampuni ina wafanyakazi wangapi?		Mradi mdogo inatarajia kuajiri wafanyakazi wapatao 20 waliokodishwa na wa kazi wa muda mfupi, ambapo (15) ni wanaume na (5) ni wanawake. Ajira hizi zitatolewa kwa misingi ya mkataba wa muda unaoweza kurejelewa na wafanyakazi wanapewa likizo ya mwaka ya siku 28, likizo ya ugonjwa, na likizo ya uzazi kama inavyopaswa chini ya Sehemu ya 31-34 ya Sheria ya Ajira na Mahusiano ya Kazi (Sura ya 366 R.E. 2019).
(b) Je, kuna Sera ya Rasilimali Watu (HR) inayopatana na sheria za kazi za kitaifa?	Ndio	Mradi mdogo inajitolea kwa sera ya Mradi mdogo imejitolea kutekeleza sera ya rasilimali watu iliyopitishwa na kuandaliwa kwa mujibu wa Sheria ya Ajira na Mahusiano ya Kazi (Sura ya 366 R.E. 2019). Mradi mdogo pia unazingatia kikamilifu Sheria ya Makosa ya Jinai (Marekebisho Maalum), Sura ya 16 (Sura 16) za Sheria za Tanzania na sheria za kazi zinazolenga kuzuia unyanyasaji wa kingono, unyonyaji, na ukatili wa kingono mahali pa kazi (SEAH). Aidha, kwa mujibu wa sheria za Tanzania, ubaguzi katika ajira unaozingatia rangi, jinsia, ulemavu, na mwelekeo wa kingono unazuiliwa. Sheria ya Fursa Sawa za Ajira (Sura ya 366 R.E. 2019) inaweka masharti hayo. Kanuni hizi zinahusu waajiri wote Tanzania, ikiwemo Mradi mdogo, kuhakikisha mazoea yasiyo ya ubaguzi katika uajiri, kupandishwa cheo, na matibabu kazini.

(c) Je, kuna sera na taratibu za kusimamia na kufuatilia utendaji wa wafanyakazi wa mikataba ya wahisani kuhusu masharti ya kazi?	Ndio	Mchakato wa ujenzi wa Mradi mdogo utahusisha wahusika wa tatu (makandarasi). Wahusika hawa ni muhimu kutokana na asili ya shughuli za ujenzi.
(d) Je, kampuni imeanzisha mfumo wa malalamiko kwa wafanyakazi na wafanyakazi wa mikataba wa wahisani?	Ndio	Mradi mdogo kama kibinafsi inafuata mfumo wa maoni na malalamiko unaojumuisha njia kama vile sanduku la maoni, dawati la huduma kwa wateja, nambari za simu zisizolipishwa, na jukwaa la mtandaoni (tovuti) kwa ajili ya kuwasilisha malalamiko zinazohusisha pia wafanyakazi wa makandarasi wa wahusika wa tatu. Mfumo uliopo wa maoni na malalamiko unafanyia kazi kwa misingi ya utoaji maamuzi bila upendeleo, usiri, na utatuzi wa haraka wa malalamiko na unapatikana kwa urahisi kwa wadau wote, unaoendana na Mfumo wa Usimamizi wa Malalamiko wa CRDB (GRM) na Mfumo wa Malalamiko wa Mfuko wa Hali ya Hewa ya Kijani (GCF IRM), kwani maoni na malalamiko yote yaliyorekodiwa hutumwa kwa mamlaka husika kama Kamisheni ya Ushindani wa Haki (FCC).
(e) Je, kampuni inawapa wafanyakazi wake mazingira salama na yenye afya?	Ndio	Wafanyakazi wa Mradi mdogo wanapatiwa Vifaa vya Kujilinda kazini (PPE) na maji ya kunywa. Zaidi ya hayo, ili kuhakikisha mazingira ya kazi salama na yenye afya, kuna mapumziko ya kawaida, vyumba vya kubadilisha nguo, na vyoo vya kutosha kama inavyotakaliwa na Sheria ya OSHA.
(f) Je, inapohitajika, kampuni inawapa wafanyakazi vifaa vya kinga binafsi (PPE) na kuwataka wavaa?	Ndio	Wafanyakazi wanapewa vifaa vya kujilinda kazini wakati wote.
(g) Je, kampuni inafuata taratibu za Afya na Usalama kazini?	Ndio	Mradi mdogo una cheti cha kuzingatia Sheria za OSHA kazini na hufanyiwa ukaguzi wa mara kwa mara na OSHA kama inavyotakiwa na Sheria ya OSHA ya mwaka 2003 na Kanuni za Usalama na Afya Kazini (Utawala wa Jumla) za mwaka 2015 Sehemu ya 12 kuhusu miongozo ya uzingatiaji wa taratibu za Usalama na Afya Kazini.

(h) Je, kampuni inafuatilia na kuripoti viwango vya majeraha, magonjwa ya kazini, siku zilizopotea, na idadi ya vifo vya kazini? Tafadhali toa data za hivi karibuni.	Ndio	Hakuna matukio ya ajali yaliyorekodiwa katika miaka miwili iliyopita. Mradi mdogo hufanyiwa ukaguzi wa mara kwa mara na OSHA kama inavyotakiwa na Sheria ya OSHA ya mwaka 2003 na Kanuni za Usalama na Afya Kazini (Utawala wa Jumla) za mwaka 2015 Sehemu ya 12.
(i) Je, kampuni ina mipango ya mafunzo kwa wafanyakazi kuhusu Afya na Usalama kazini?	Ndio	Mradi mdogo hupata mafunzo ya lazima kuhusu Huduma ya Kwanza na Wawakilishi wa Usalama, Afya na Mazingira (SHE Reps) kutoka Mamlaka ya Usalama na Afya Kazini.
(j) Je, kampuni inahusika na ajira ya watoto au kazi za kulazimishwa (pamoja na mnyororo wa ugavi wa wateja wa mazao ya kilimo)?	Hapana	Shughuli za Mradi mdogo zinaendeshwa chini ya sera ya Rasilimali Watu ambayo imetengenezwa kulingana na Sheria ya Ajira Zanzibar Na. 11 ya mwaka 2005, sehemu ya II Sehemu 5 hadi 9, inayozuia kazi za watoto na kazi ya kulazimishwa kwa makusudi. Zaidi ya hayo, Mradi mdogo kama kampuni iliyosajiliwa hufuata kikamilifu sheria hizi kwani Tanzania ni mkataba wa makubaliano ya kimataifa kama vile Makubaliano ya Shirika la Kazi Duniani (ILO) yanayozuia kazi za watoto na kazi za kulazimishwa, ambazo zimeingizwa na kuamuliwa katika Sheria ya Ajira Zanzibar Na. 11 ya mwaka 2005.
(k) Je, mkopaji anahusika katika biashara au shughuli ambapo wafanyakazi kwenye tovuti wanaweza kujeruhiwa vibaya au kuuwawa?	Ndio	Aina ya kazi ina hatari zinazoweza kujitokeza kama vile kuinua mizigo mizito, hata hivyo kuna Taratibu za Usalama zinazofuata na zana za kutosha za kuinua mizigo zinazotumiwa kupunguza uchovu wa mfanyakazi.

Viwango vya Utendaji 3:

“Ufanisi wa Rasilimali na Kuzuia Uchafuzi.”

(a) Je, kampuni inatekeleza hatua za kuboresha ufanisi katika matumizi yake ya nishati, maji, malighafi na rasilimali nyingine na viingilio?	Ndio	Kiwanda cha kusaga kitakuwa kinatumia umeme kutoka TANESCO na kutegemea maji kutoka kwenye kisima kilichochimbwa kilichoungwa na mabomba ya kuhifadhi maji yenye uwezo wa lita 5,000. Aidha, malighafi za uzalishaji ni mahindi yatakayoongezwa thamani, yatakayonunuliwa kutoka kwa wakulima wadogo wadogo, vikundi vya wakulima, na vyama vya wakulima katika maeneo mbalimbali yaliyolengwa nchini Tanzania, hasa katika eneo la SAGCOT likihusisha mikoa ya Kilimanjaro, Dodoma, Tanga, na Iringa.
(b) Je, kampuni inazalisha uchafuzi wa hewa, kioevu au takataka ngumu wakati wa ujenzi na/au awamu za uendeshaji? Ikiwa ndio tafadhali toa maelezo.	Ndio	Wakati wa uendeshaji wa mradi unaopendekezwa, takataka ngumu zitakazozalishwa ni pamoja na, nafaka zilizokandamizwa, na takataka za poda, mifuko ya plastiki, karatasi, na nyingine zinazohusiana na uzalishaji wa kiwanda kwenye tovuti. Takataka kutoka kwa nafaka zilizokandamizwa na poda ni takataka zenye manufaa kwani zinathaminiwa na wakulima wa chakula cha kuku na wakulima wa mazao kama mbolea. Mradi mdogo itajenga kitengo cha uzalishaji wa chakula cha kuku ambapo takataka zote zinakusanywa na kurekebishwa ili kutumika kama chakula cha kuku. Takataka zingine ni takataka za nyumbani kama chakula na takataka za jumla, na takataka za ofisi ikiwa ni pamoja na karatasi, kadi ya carton, na kartriji/riboni za printa, na majitaka ya binadamu.

(c) Je, kuna utaratibu wa kufuatilia hewa na maji ya utoaji? Tafadhali toa nakala ya ruhusa yoyote ya utoaji wa maji inayotolewa na mamlaka za mitaa.	Ndio	Maji machafu yatakayozalishwa na mradi yatatokana na shughuli kama vile usafi wa vifaa na shughuli za nyumbani. Mbali na kupiga vumbi kwenye vyumba vya nafaka ili kuondoa takataka, vitachafushwa ili kuondoa mabaki yoyote ya vifaa. Mchakato huu utasababisha maji ya kuosha yenye kiasi kidogo cha vitu vya kikaboni na vijidudu. Hakutakuwa na utoaji wa moja kwa moja wa maji hayo katika mazingira, badala yake, maji yote yatakayozalishwa kutokana na kusafisha nyumba za kiwanda cha kusaga au silo yatapitia skrini za mesh nyembamba ili kuondoa chembechembe za imani, ambazo zitatumika kisha kutumika kama chakula cha kuku au kuundwa kuwa mbolea ya kuotesha mazao. Maji yaliyo salia yatachakachuliwa kupitia mfumo wa tanki la septic kwenye tovuti ili kuvunja vitu vyovyote vya kikaboni na kisha kutolewa kwenye shimo la kufyonza. Vivyo hivyo, maji machafu yote kutoka kwa kumbi za usindikaji na shughuli za nyumbani (makazi ya wafanyakazi na nyumba ndogo) yataendeshwa kupitia mabenki ya septic na mashimo ya kufyonza na baadaye kutupwa kwenye mabwawa ya oksijeni yaliyoteuliwa. Aidha, mvua ya mvua kutoka kwenye paa itaratibiwa kuelekea mabenki ya septic yaliyojengwa na siyo moja kwa moja kwenye mazingira yanayozunguka.
(d) Je, kuna utaratibu wa kuongoza uhifadhi, usimamizi, na utupaji wa taka ngumu (ikiwemo taka hatarishi ikiwa ipo) zinazotokana na biashara yake? Ikiwa ndiyo, tafadhali toa maelezo mafupi.		Takataka kuu zinazozalishwa kutoka kwa kiwanda cha kusaga ni vitu vya kikaboni kama mabaki ya mahindi (pumba) kutoka kwa vichungi, yaani, uchafu mdogo au mkubwa kuliko nafaka na havitaweza kusababisha hatari kubwa kwa afya ya binadamu au mazingira wakati vitashughulikiwa ipasavyo. Takataka kutoka kwa usindikaji wa nafaka zinachukuliwa kama takataka zisizo na madhara na kwa sehemu iliyojengwa ya kurecycle, takataka ngumu zinashughulikiwa ipasavyo.
(e) Je, tanki la uhifadhi la dizeli limewekwa na kinga ya ziada ya bund?	Haihi tajiki	Hakuna mabaki ya dizeli.
(f) Je, kuna utaratibu wa majibu katika kushughulikia mvujo au utoaji wa bahati mbaya?	Haihi tajiki	Hakuna mabaki ya dizeli.

Viwango vya Utendaji 4:

“Afya ya Jamii, Usalama, na Ulinzi.”

(a) Je, kuna jamii za mitaa zilizo karibu na vifaa vya kampuni na je, kampuni ina utaratibu wa kushughulikia masuala ya afya, usalama na ulinzi wa jamii katika muktadha wa shughuli zake?	Hapa na	Shughuli za Mradi mdogo ziko karibu na jamii ya wenyeji ambao watanufaika kwa njia chanya kupitia uanzishwaji wa kiwanda cha kusaga kwa kutoa ajira. Hii inaendana na maelekezo yaliyotolewa na ofisi ya kijiji na kata wakati wa mashauriano, ambayo yanalenga kuboresha maisha ya jamii za eneo husika na kuhakikisha utekelezaji wa Sera ya Maendeleo ya Biashara Ndogo na za Kati (2003). Lengo kuu la sera hii ni kuhamasisha uundwaji wa ajira na upatikanaji wa kipato kupitia kukuza uanzishwaji wa biashara ndogo na za kati mpya (SMEs) pamoja na kuboresha utendaji na ushindani wa zile zilizopo ili kuongeza ushiriki na mchango wao katika uchumi wa Tanzania.
(b) Je, kuna taratibu za usalama za kushughulikia kutolewa kwa vifaa hatarishi, usafirishaji na utupaji ili kuepuka au kupunguza athari za vifaa hivyo kwa jamii za mitaa?	Haihi tajiki	Hakuna matumizi ya vitu hatarishi katika shughuli za kusaga. Hata hivyo, katika awamu ya ujenzi, Meneja wa Mradi ana jukumu la kuhakikisha masuala ya afya na usalama kwa wafanyakazi kwa kusimamia na kutekeleza matumizi ya Vifaa vya Kujikinga (PPEs) kwa wafanyakazi wote. Hili pia limeelekezwa kwa msisitizo kupitia vikao vya mashauriano na wadau wakiwemo serikali ya mitaa na OSHA.
(c) Je, kuna walinzi wa silaha wanaotoa huduma za ulinzi kwenye vifaa?	Ndio	Kuna mipango ya kuwa na walinzi wa usalama watakaolinda eneo la mradi, ambao watakuwepo kwa ajili ya kuruhusu uingiaji na utokaji katika eneo hilo.
(d) Je, kuna mpango wa usimamizi wa usafiri wa magari kwa kushughulikia trafiki ya ziada inayohusiana na shughuli za kampuni?	Haihi tajiki	Shughuli zilizopendekezwa za Mradi mdogo zitahusisha ujenzi, kisha ununuzi na usagaji wa nafaka kwa ajili ya kuongeza thamani na hatimaye kuboresha usalama wa chakula nchini. Hata hivyo, kuna pendekezo la kuwa na njia tofauti za kuingilia na kutoka kwa magari yanayopakia malighafi na yale yanayopakia mifuko ya unga wa mahindi uliosagwa ili kuepusha migongano ya magari na mwingiliano na watembea kwa miguu.

(e) Je, mkopaji anahusishwa na biashara au shughuli ambayo ina uwezekano wa kuleta madhara kwa jamii inayozunguka? Ikiwa shughuli za mkopaji zinahusisha kemikali hatarishi ambazo zinaweza kumwagika, kutoa utoaji wa hewa sumu, kulipuka au kuchoma, kuanzisha au kujenga bwawa, kuajiri vikosi vya usalama, kuleta wafanyakazi wengi kutoka nje ya jamii, n.k., basi hii inaweza kuwa ni hatari/athari.	Hapa na	Shughuli za ununuzi na usagaji hazileti tishio lolote kwa jamii jirani kwa kuwa bidhaa zinaponunuliwa, husagwa ndani ya kiwanda chenye mfumo uliofungwa na hakuna mwingiliano wowote kati ya shughuli hizo na jamii inayozunguka.
Viwango vya Utendaji 5: "Mambo ya Watu na Utawala wa Ardhi."		
(a) Je, kampuni ina miongozo ya usimamizi wa ardhi kwa kuhakikisha kwamba, kazi za kampuni hazibadili ufanisi wa matumizi ya ardhi, na hutunza haki na maslahi ya jamii na makundi ya kihistoria?	Hapa na	Shughuli zilizopendekezwa za Mradi mdogo zitahusisha ujenzi, kisha ununuzi na usagaji wa nafaka kwa ajili ya kuongeza thamani na hatimaye kuboresha usalama wa chakula nchini, ambazo hazihusishi upatikanaji wa ardhi bila ridhaa. Ardhi ambayo kiwanda cha kusaga kiko ina hatari ndogo ya upatikanaji wa ardhi bila ridhaa (hakijawahi kutokea). Zaidi ya hayo, ardhi inayotumika na Mradi mdogo ni mali halali ya kampuni hiyo, iliyopatikana kwa msingi wa mteja na muuzaji kukubaliana na imetolewa cheti cha umilikaji na Wizara ya Ardhi, Nyumba na Maendeleo ya Makazi, ambapo matumizi ya ardhi yameainishwa kwa ajili ya Biashara, kundi la matumizi 'B', madaraja ya matumizi (d) & (e) kama ilivyoainishwa katika Kanuni za Mipango ya Miji na Vijiji (Daraja la Matumizi), 1960 iliyorekebisha mwaka 1993.

(b) Je, kampuni inakubaliana na masharti ya kupatia na kutoa fidia kwa wakazi wanaohamia ili kuepuka hatari yoyote katika mabadiliko ya matumizi ya ardhi?	Haihi tajiki	Shughuli zilizopendekezwa za Mradi mdogo zitahusisha ujenzi, kisha ununuzi na usagaji wa nafaka kwa ajili ya kuongeza thamani na hatimaye kuboresha usalama wa chakula nchini, bila kuhusisha kuhamishwa kwa nguvu kwa watu kwa njia ya kimwili na/au kiuchumi.
(c) Je, kampuni imefichua taarifa zote muhimu, imewasiliana na watu na jamii zilizoathirika na imewezesha ushiriki wao wenye taarifa katika mchakato wa maamuzi kuhusu uhamishaji?	Haihi tajiki	Hakuna watu au jamii zilizoathirika.
(d) Je, kampuni ilizingatia mbinu mbadala za kubuni ili kuepuka au kupunguza uhamishaji wa kiuchumi na kimwili?	Haihi tajiki	Utekelezaji wa mradi ulikuwa mchakato bora zaidi, kwani una athari ndogo na hakuna uhamishaji wa mali au kiuchumi.

(e) Je, mkopaji amepata ardhi katika miaka 5 iliyopita au anapanga kupata ardhi katika siku za usoni? Ikiwa ndiyo, je, mkopaji au mamlaka iliyoainishwa ina haki ya kutumia uhamishaji wa kisheria, hata kama mkataba wa mteja anayekubali-kununuzi kwa mteja anayekubali umefanyika au utafanyika? Ikiwa mkopaji hajaweza au hatapokea ardhi katika siku za karibuni, basi hii ni hatari ndogo. Ikiwa mkopaji amepata ardhi au anapanga kupokea katika siku za karibuni na ana uwezo wa kutumia uhamishaji, basi hatari inaweza kuwa kubwa.	Hapa na	Shughuli zilizopendekezwa za Mradi mdogo zitahusisha ujenzi, kisha ununuzi na usagaji wa nafaka kwa ajili ya kuongeza thamani na hatimaye kuboresha usalama wa chakula nchini. Zaidi ya hayo, umiliki wa ardhi wa vifaa vinavyohusiana na shughuli hizi upo kwa zaidi ya miaka mitano (5).
Viwango vya Utendaji 6: “Hifadhi ya Aina za Viumbe na Usimamizi Endelevu wa Rasilimali Asili.”		
(a) Je, shughuli za kampuni zinaathiri utofauti wa viumbe (biodiversity)?	Hapa na	Shughuli za Mradi mdogo zinahusisha ununuzi na usagaji wa nafaka kwa ajili ya kuongeza thamani na kuboresha usalama wa chakula nchini, na hazina athari yoyote kwa bioanuai.
(b) Je, biashara inafanya kazi katika eneo lililolindwa kisheria? Ikiwa Ndio, hakikisha kuwa kampuni ina idhini zinazohitajika kufanya kazi katika eneo hilo.	Hapa na	Shughuli za kiwanda cha kusaga kilichopendekezwa cha Mradi mdogo haziko katika eneo lililolindwa kisheria.

(c) Je, kuna athari yoyote ya utofauti wa viumbe inayohusiana na mnyororo wa usambazaji? (mfano, mnyororo wa usambazaji wa bidhaa za kilimo).	Hapa na	Mradi mdogo katika shughuli zake haina athari yoyote ya bioanuai zinazohusiana na mnyororo wa thamani.
(d) Je, shughuli za mkopaji zinaweza kuathiri utofauti wa viumbe na/au huduma za mifumo ya ikolojia? Ikiwa mkopaji atakuwa akifuta ardhi kwa ajili ya ujenzi au yuko katika au karibu na Hifadhi ya Mkoa au Hifadhi ya Kitaifa, Eneo Lililohifadhiwa au eneo nyeti kijiografia (mfano, mto, mchangani, miamba ya matumbawe, msitu, nk.) basi kuna uwezekano kwamba kutakuwa na athari kwa utofauti wa viumbe au huduma za mifumo ya ikolojia. Ikiwa shughuli za mkopaji zitafanyika tu ndani ya kituo kilichopo tayari au kwenye ardhi ambayo tayari imesafishwa/imebadilishwa, basi hatari ni ndogo.	Hapa na	Mradi mdogo katika shughuli zake hufanya kazi na taasisi nyingine za serikali kama vile Wakala wa Misitu Tanzania (TFS), Wizara ya Maliasili na Utalii, na Ofisi ya Mkurugenzi Mtendaji: Ofisi ya Mipango ya Wilaya, Idara ya Ardhi, Maliasili na Mazingira ya Wilaya kuhakikisha kuwa vifaa vya ujenzi (wakati wa awamu ya kabla ya ujenzi na ujenzi) pamoja na mahindi (wakati wa awamu ya uendeshaji) havinunuliwi wala havitolewi kutoka katika Hifadhi za Taifa, maeneo yaliyo salama kisheria au maeneo yenye umuhimu wa kiikolojia. Zaidi ya hayo, shughuli za Mradi mdogo zitahusisha kiwanda cha kusaga ambacho kiko mbali na au hakiko ndani ya Hifadhi za Mkoa au Taifa, maeneo yaliyo salama kisheria, au maeneo yenye umuhimu wa kiikolojia.
Viwango vya Utendaji 7: Watu wa Asili (IPs). Watu wa Asili ni jamii au vikundi vya watu wanaofanya kazi kwa desturi maalum, na wanaendelea na sifa za kijamii, kitamaduni, kiuchumi na kisiasa ambazo ni tofauti na zile za jamii kuu wanamoishi.		
Je, kuna Watu wa Asili (IPs) katika eneo la shughuli za mkopaji?	Hapa na	Hakuna watu wa asili katika maeneo yanayozunguka eneo la shughuli za Mradi mdogo kwenye Kitalu Na. 6, Block A, Kijiji cha Kwa Sadala, Kata ya Masama Kusini, Halmashauri ya Wilaya ya Hai, Mkoa wa Kilimanjaro.

Je, inawezekana kwamba watu wa asili wataathiriwa vibaya kutokana na shughuli za kampuni?	Hapa na	Haionekani kuwa na uwezekano wa kuwepo kwa watu wa asili kwa kuwa watu wa asili waliopo Tanzania kwa kawaida ni jamii za wawindaji na wafugaji wa jadi ambazo shughuli zao hazihusiani na shughuli za Mradi mdogo, hivyo hakuna vifaa vya ujenzi (wakati wa awamu ya kabla ya ujenzi na ujenzi) wala mahindi (wakati wa awamu ya uendeshaji) vinanunuliwa kutoka kwa watu wa asili.
Viwango vya Utendaji 8: “Urithi wa Kitamaduni”		
(a) Je, mradi/shughuli za mkopaji zipo katika/karibu na maeneo ya urithi wa kitamaduni na miundombinu (mfano: Vitu vya kale, maeneo ya kihistoria, makaburi, na misitu mitakatifu)?	Hapa na	Hakuna rasilimali za urithi wa kitamaduni zilizotambuliwa na Wizara ya Utalii na Urithi ya Tanzania, Kitengo cha Nadharia za Kale (AD 2018) zilizopo ndani ya maeneo yaliyopangwa kwa ajili ya hifadhi, na kwa ujumla hakuna maeneo ya urithi wa kitamaduni ya kimwili au yasiyo ya kimwili yanayojulikana ndani ya maeneo hayo.
(b) Je, mkopaji atatumia urithi wa kitamaduni kibiashara?	Hapa na	Mkopesha atajenga kiwanda cha kusaga ambacho kitakusudia kusaga mahindi pekee kwa ajili ya kuongeza thamani na kuboresha usalama wa chakula.
Misitu/Kilimo Je, shughuli kuu za mkopaji ni uzalishaji wa moja kwa moja au ununuzi wa rasilimali za asili zinazohusisha misitu asilia, kilimo, ufugaji wa wanyama, kilimo cha majini, au uvuvi?	Hapa na	Mradi mdogo katika shughuli zake hupigia debe kilimo endelevu kinachochangia kuendelezwa kwa mistari ya uzalishaji. Hii pia inahusisha kushirikiana na taasisi za serikali kama vile Wakala wa Misitu Tanzania (TFS), Wizara ya Maliasili na Utalii, na Ofisi ya Mkurugenzi Mtendaji: Ofisi ya Mipango ya Wilaya, Idara ya Ardhi, Maliasili na Mazingira ya Wilaya kuhakikisha kuwa vifaa vya ujenzi (wakati wa awamu ya kabla ya ujenzi na ujenzi) pamoja na mahindi (wakati wa awamu ya uendeshaji) havinunuliwi wala havitolewi kutoka katika maeneo yenye makazi asilia na/au muhimu kiikolojia au maeneo yanayokaribu na hayo.

(i) Je, uzalishaji kuu umeidhinishwa na kuthibitishwa kwa uhuru kwa kiwango cha kimataifa, kikanda, au cha kitaifa kilichotambuliwa? Ikiwa jibu ni hapana, basi hatari ni kubwa.	Ndio	Mradi mdogo ni kampuni iliyosajiliwa chini ya Sheria ya MaTanzania, 2002, katika Wakala wa Usajili wa Biashara na Leseni (BRELA). Shughuli zake zinafuata viwango vya Tanzania Bureau of Standards (TBS) vinavyohusiana na uhifadhi wa chakula, utunzaji, na uhakikisho wa ubora wa nafaka na bidhaa zake.
(ii) (Kwa mnyororo wa usambazaji wa kilimo) Je, mkopaji ananunua uzalishaji wa bidhaa kuu za kilimo kutoka eneo la kijiografia ambalo liko karibu na maeneo asilia na/au maeneo muhimu ya hifadhi? Ikiwa jibu ni ndiyo, basi hatari ni kubwa.	Hapana	Mradi mdogo katika shughuli zake hupigia debe mnyororo endelevu wa usambazaji wa kilimo kupitia ushirikiano na taasisi za serikali kama Ofisi ya Makamu wa Rais (Idara ya Mazingira), Wizara ya Viwanda na Biashara, Baraza la Taifa la Usimamizi wa Mazingira (NEMC), na Ofisi ya Mkurugenzi Mtendaji: Ofisi ya Mipango ya Wilaya, Idara ya Ardhi, Maliasili na Mazingira ya Wilaya kuhakikisha kuwa vifaa vya ujenzi (wakati wa awamu ya kabla ya ujenzi na ujenzi) pamoja na mahindi (wakati wa awamu ya uendeshaji) havinunuliwi wala havitolewi kutoka katika maeneo yenye makazi asilia na/au muhimu kiikolojia au maeneo yanayokaribu na hayo.

SEHEMU YA 3:

Hitimisho la Kategorishaji la Hatari za Mazingira na Kijamii:

3.1 **Kategoria** **ya** **athari** **za** **Mazingira** **na** **Jamii**
Mradi ni Kategoria **B**

3.2 Sababu za Kuwekwa katika Kategoria:

1. Shughuli za mradi huu zinahusishwa na shughuli zinazohitaji Tathmini ya Athari za Mazingira na Jamii (Environmental and Social Impact Assessment - ESIA) kama ilivyoainishwa katika Sheria ya Usimamizi wa Mazingira (Sura ya 191) kupitia Kanuni za Usimamizi wa Mazingira (Tathmini na Ukaguzi wa Athari za Mazingira) (Marekebisha) ya mwaka 2018, kwa kuwa mradi unahusisha ujenzi wa kiwanda cha kusaga kwa ajili ya kuongeza thamani; na
2. Kulingana na Shirika la Fedha la Kimataifa (IFC), shirika hili linatoa orodha ya makundi kulingana na ukubwa wa hatari za mazingira na kijamii pamoja na hatua za kupunguza athari zilizowekwa. Kwa msingi wa tathmini ya Environmental and Social Due Diligence (ESDD) dhidi ya IFC Performance Standards (PSS), shughuli za mradi katika kiwanda kilichohusiana ziko katika Kategoria ya B.

Kwa muhtasari, athari za mazingira na kijamii zinazotokana na shughuli za Mradi mdogo ni za mahali husika, zinazorudika kwa kiasi kikubwa, na zinaweza kupunguzwa kwa urahisi kwa kuwa zinahusisha ujenzi wa kiwanda cha kusaga katika eneo lililotengwa la viwanda lenye kibali cha ujenzi na ripoti ya ESIA ambayo imejumuisha mipango yote ya usimamizi wa mazingira na kijamii. Zaidi ya hayo, athari zote mbaya zilizotambuliwa kupitia ESDD zinaweza kupunguzwa ili kupunguza ukali na umuhimu wake hadi viwango vinavyokubalika kwa kutumia udhibiti wa usimamizi. Athari hasi zinazohusiana zimepunguzwa zaidi kupitia mbinu bora za usimamizi, taratibu na mazoea ya usalama na dharura. Kutekeleza hatua zilizopendekezwa za kupunguza athari kutaboresha uimara wa mazingira wa mradi huu. Kwa hiyo, hitimisho ni kwamba, utekelezaji wa ujenzi wa kiwanda hautasababisha athari kubwa zinazoweza kuzuia mradi mradi tu hatua za kupunguza athari zitekelezwe kwa wakati na kwa ufanisi, jambo linaloifanya shughuli hizi kuwa na hatari za wastani (Kategoria B).

3.3 Kamilisha yafuatayo:

	Ndiy o/Ha pana/ Haihi taji	Taarifa Zaidi/Hali/Maelezo
Je, Cheti cha EIA kutoka NEMC kinapatikana? (ambatanisha nakala pamoja na masharti yake ya jumla na maalum.)	Ndio	Mradi mdogo imewasilisha ripoti ya Tathmini ya Athari za Mazingira (EIA) na inasubiri kupata cheti cha ujenzi wa kiwanda cha kusaga, ambapo sasa inahitaji fedha za kujenga ili kuongeza thamani na kuboresha usalama wa chakula katika mkoa wa Arusha na Tanzania kwa ujumla.

Je, cheti cha OSHA kinapatikana? (Ambatanisha na masharti ikiwa yapo).	Ndio	Mradi mdogo una vyeti vya OSHA vilivyotolewa na Wakala wa Usalama na Afya Kazini (Occupational Safety and Health Agency), ambao unaendeshwa chini ya Ofisi ya Waziri Mkuu (Kazi, Vijana, Ajira na Watu wenye Ulemavu), kwa ajili ya ujenzi wa kiwanda hicho cha kusaga.
Ripoti za EIA zinapatikana. (Ambatanisha na Sehemu ya EMP/ESMP).	Ndio	Toleo la cheti cha EIA ni matokeo ya kuwasilisha ripoti ya ESIA kwa NEMC na ripoti hizo zinapatikana.
Je, mradi una ridhaa ya mapema na iliyo wazi kutoka kwa jamii inayozunguka?	Ndio	Hii ni hatua ya lazima kabla ya kutolewa kwa cheti cha EIA.

Hitimisho:

Tathmini inasisitiza umuhimu wa ushirikiano endelevu, mifumo ya usimamizi inayobadilika, na mbinu za kupunguza hatari kwa ufanisi katika kufikia matokeo endelevu kwa shughuli za Mradi mdogo zinazolenga kuongeza thamani na kushughulikia changamoto za usalama wa chakula. Mradi umechunguzwa kwa kulinganisha na viwango vya kitaifa na Viwango vya Utendaji vya IFC (PS) 1-4, ikizingatia Tathmini na Usimamizi wa Hatari na Athari za Kimazingira na Kijamii (PS 1), Masharti ya Kazi na Mazingira ya Kazi (PS 2), Ufanisi wa Rasilimali na Kinga ya Uchafuzi (PS 3), na Afya ya Jamii, Usalama, na Usalama (PS 4). Matokeo yanaonyesha kwamba ingawa mradi unalingana na baadhi ya mahitaji, kuna maeneo fulani yanayohitaji umakini wa ziada ili kutosheleza kikamilifu viwango vya kitaifa na kimataifa (PS 1-8).

Mradi mdogo imeanzisha Mpango madhubuti na kamili wa Usimamizi wa Mazingira na Kijamii (ESMP) ambao unajumuisha endelevu katika shughuli zake. ESMP hii imeundwa kwa umakini ili kushughulikia hatari za kimazingira na kijamii katika mchakato wa kusaga, ikitoa mikakati wazi ya kupunguza athari na kugawa majukumu maalum kwa utekelezaji wake. Katika msingi wa mpango huu ni kujitolea kwa kupunguza athari hasi za kimazingira na kijamii, huku pia kuhakikisha kwamba mifumo ya ufuatiliaji ipo ili kufuatilia mafanikio ya juhudi hizi.

Kampuni inatoa kipaumbele kubwa kwa ushirikiano wa wadau, hasa kwa jamii za mitaa. Kwa kuweka mbele uwazi, ushirikishwaji, na umiliki wa ndani, Mradi mdogo inakuza uaminifu na ushirikiano kati ya pande zote zinazohusika. Mbinu hii inayozingatia wadau inasaidiwa zaidi na mipango ya kujenga uwezo kwa wadau wa mitaa ili kuwapa ujuzi wa kutekeleza ulinzi wa kimazingira na kijamii kwa ufanisi.

Mradi mdogo inalinganisha shughuli zake na viwango vya kisheria vya kitaifa na kimataifa, ikionyesha kujitolea wazi kwa mbinu za kijamii na kimazingira endelevu. Kwa kufanya hivyo, kampuni inakidhi mahitaji ya kisheria na pia inachangia malengo mapana kama vile kilimo endelevu na maendeleo ya jamii. Utii wa kampuni kwa sheria unasisitizwa kupitia ushirikiano wake na mamlaka muhimu za serikali, ikiwa ni pamoja na Mamlaka ya Usimamizi wa Mazingira Zanzibar (ZEMA), Ofisi ya Waziri Mkuu - Kazi, Vijana, Ajira na Watu Wenye Ulemavu, na Shirika la Usalama na Afya Kazini (OSHA).

Zaidi ya hayo, Mradi mdogo inafanya kazi kwa karibu na mamlaka za serikali za mitaa ili kuhakikisha hatari zote za kimazingira na kijamii zinashughulikiwa na kupunguziliwa mbali. Mbinu hii ya ushirikiano inasisitiza kujitolea kwa kampuni kwa utekelezaji wa sheria na uwajibikaji.

Uangalizi wa masuala ya mazingira na kijamii unashughulikiwa na wafanyakazi wa HSE (Afya, Usalama, na Mazingira) walioteuliwa, wakisaidiwa na mshauri wa nje mwenye cheti, ISMACO Company Limited, na kusaidiwa na wafanyakazi wa tovuti waliopatiwa mafunzo. Timu hii inahakikisha kwamba shughuli zote zinatekelezwa kwa usalama na kwa uwajibikaji, ikiwa na mafunzo ya mara kwa mara ya usalama na ufuatiliaji unaoendelea.

Mfumo wa maoni na malalamiko wa kampuni ni kipengele kingine muhimu cha mfumo wake wa uwajibikaji, ukitoa njia mbalimbali zinazopatikana kwa wadau kutoa wasiwasi wao. Mfumo huu unazingatia misingi ya usawa, usiri, na utatuzi wa haraka, kuhakikisha kuwa maoni yote yanashughulikiwa kwa njia ya viwango bora vya sekta. Zaidi ya hayo, Mradi mdogo imeanzisha mpango mdogo lakini mzuri wa kujibu dharura, ikiwa na hatua za usalama na ushirikiano kati ya mashirika ili kushughulikia dharura yoyote isiyotegemewa, kama vile wizi au majanga ya asili. Njia hii ya kujiandaa kwa dharura inaonyesha kujitolea kwa kampuni kwa usalama na ustawi wa wafanyakazi wake, wadau, na jamii inayozunguka.

Mradi mdogo inaonyesha kujitolea kubwa kwa viwango vya kisheria vya kitaifa na kimataifa, kuhakikisha utii kwa sheria za Tanzania na Zanzibar. Kampuni inazingatia Sheria ya Ajira ya Zanzibar Na. 11 ya 2005, Sheria ya Makosa ya Ngono (Masharti Maalum) (Kifungu 16), na Sheria ya Fursa Sawia za Ajira (CAP 366 R.E 2019). Kanuni hizi zinahakikisha kwamba vitendo vya ajira vya kampuni vinazingatia kuzuia ubaguzi, unyanyasaji wa kingono, na unyanyasaji kazini. Aidha, kujitolea kwa Mradi mdogo kunapanua hadi mikataba ya kimataifa ya kazi, kama ile inayowekwa na Shirika la Kazi Duniani (ILO), hasa zinazozuia ajira ya watoto na kulazimishwa kufanya kazi, ambazo pia zimejumuishwa katika sheria za Tanzania.

Kwa upande wa mazoea ya rasilimali watu, Mradi mdogo imejizatiti katika kutoa ajira thabiti, ikiwa na mipango ya kuzalisha ajira 45 za kudumu katika kiwanda cha kusaga. Kampuni inafuata sera kali za fursa sawa, kuhakikisha kwamba michakato ya kuajiri haibagui kwa maumbile, jinsia, ulemavu, au mwelekeo wa kijinsia. Zaidi ya hayo, Mradi mdogo inatoa mifumo bora ya maoni na malalamiko, ikiwa ni pamoja na sanduku la mapendekezo, dawati la huduma kwa wateja, namba za bure, na jukwaa la mtandao. Mifumo hii inahakikisha kwamba malalamiko yanashughulikiwa kwa usawa, kwa usiri, na kwa wakati, na kupandishwa kwa mashirika yanayohusika kama vile Tume ya Ushindani wa Haki (FCC) inapohitajika.

Usalama kazini na afya ya wafanyakazi ni kipaumbele kwa Mradi mdogo, ambayo inahakikisha kwamba wafanyakazi wote wanapewa Vifaa vya Kinga Binafsi (PPE) vinavyohitajika. Kampuni pia inazingatia Sheria ya Usalama na Afya Kazini (OSHA) kwa kutoa maji ya kunywa, mapumziko ya kawaida, vyumba vya kubadilisha mavazi, na vyoo vya kutosha ili kudumisha mazingira bora ya kazi. Aidha, Mradi mdogo hupitia ukaguzi wa mara kwa mara kutoka OSHA ili kuhakikisha utii wa kanuni za usalama, na wafanyakazi wake wanapewa mafunzo katika Huduma za Kwanza, Usalama, Afya, na Mazingira (SHE), ambayo inachangia zaidi katika kuhakikisha mazingira salama ya kazi.

Ingawa asili ya kazi katika Mradi mdogo inahusisha baadhi ya hatari za kimwili, kama vile kuinua mizigo mizito, kampuni imeanzisha taratibu bora za usalama ili kupunguza hatari hizi. Vifaa vya kutosha vya kuinua vimetolewa ili kupunguza hatari ya kupindukia kwa nguvu, na hakuna ajali yoyote ya kazini iliyorekodiwa katika kipindi cha miaka miwili iliyopita, ikionyesha ufanisi wa hatua hizi za usalama katika kulinda wafanyakazi. Mradi mdogo pia inategemea wahusika wa tatu kwa ajili ya upatikanaji wa nafaka na michakato ya kusaga, hasa kwa usambazaji wa nafaka ya mahindi, kwani vyanzo vya ndani havitoshi. Kampuni inahakikisha kuwa watoa huduma hawa wa tatu wanazingatia viwango vyake vya ajira na usalama, kuhakikisha kuwa mnyororo mzima wa usambazaji unafanya kazi kwa vitendo vya kimaadili, ikiwa ni pamoja na usawa na ulinzi wa haki za binadamu.

Mradi mdogo imejijengea jina kama kampuni inayop prioritizes compliance ya kisheria, ustawi wa wafanyakazi, na usalama kazini. Kwa kufuata kanuni za kitaifa na kimataifa, kutekeleza taratibu zisizo na ubaguzi, na kudumisha mazingira salama ya kazi, Mradi mdogo haizalishi ajira tu bali pia inaunda mazingira ya kazi ambapo wafanyakazi wanaheshimiwa na kutunzwa. Mpango wa kuunda ajira 45 za kudumu unathibitisha kujitolea kwa kampuni katika kusaidia wafanyakazi wa mitaa na mfano wa biashara endelevu na wa kimaadili.

Kwa kufuata Kipimo cha Utendaji cha IFC 3 cha Ufanisi wa Rasilimali na Kuzuia Uchafuzi, Mradi mdogo inaonyesha kujitolea kubwa kwa matumizi endelevu ya rasilimali na usimamizi wa taka. Kiwanda kinatumia umeme kutoka Shirika la Umeme la Zanzibar (ZECO) na kinategemea kisima kwa maji, na hakuna matatizo au ukosefu wa utii unaoripotiwa kuhusiana na matumizi ya rasilimali. Taka ngumu zinazozalishwa, hasa mabaki ya nafaka, zinachukuliwa kama zisizo na madhara na zinageuzwa kwa ufanisi kupitia kitengo cha uzalishaji wa chakula cha mifugo kilichopo, kinachogeza taka kuwa chakula cha kuku na mbolea. Maji machafu kutoka kwa usafi na matumizi ya nyumbani yanashughulikiwa kwa njia bora kupitia mfumo wa septic tanki na mashimo ya kuchuja, kuhakikisha hakuna uchafuzi wa moja kwa moja wa mazingira. Maji yote ya mvua na maji ya kuosha yanachujwa, kutibiwa, na kutupwa ipasavyo, kuepuka uchafuzi na kukuza ulinzi wa mazingira. Kwa kutokuwa na hifadhi ya dizeli kwenye tovuti na mifumo iliyowekwa ya kurejesha au kusimamia salama aina zote za taka, kiwanda cha kusaga kinahakikisha kwamba shughuli zake hazina hatari kubwa kwa afya ya binadamu au mazingira, kikiunga mkono kikamilifu kanuni za maendeleo ya viwanda endelevu.

Kwa upande wa afya ya jamii, usalama na usalama (IFC PS 4), shughuli za Mradi mdogo ziko katika nafasi nzuri ya kuwa na athari chanya kwa jamii ya mitaa kupitia uundaji wa ajira, kulingana na malengo yaliyowekwa na Ofisi ya Shehia. Shughuli hizi zinafanana na malengo pana ya kuboresha hali ya maisha ya wakazi wa mitaa na kusaidia utekelezaji wa MKUZA III na Sera ya Uwekezaji ya Zanzibar. Mchakato wa kusaga nafaka wenyewe hauhusishi vitu vyenye madhara, hivyo kuhakikisha mazingira salama ya shughuli. Premises zinachunguzwa kwa usalama na walinzi wasio na silaha, kuhakikisha upatikanaji wa kudhibitiwa bila kuwepo hatari yoyote kwa jamii inayozunguka. Upatikanaji na usagaji wa nafaka za mahindi unafanywa katika kiwanda kilichozungukwa, ambacho kinazuia mwingiliano wa moja kwa moja au usumbufu kwa jamii ya mitaa. Zaidi ya hayo, kiwanda kimeundwa na njia tofauti za kuingia na kutoka kwa magari yanayopakia malighafi na yale yanayopakua bidhaa zilizokamilika, ili kupunguza hatari ya ajali au migongano ya waenda kwa miguu. Kwa

ujumla, shughuli za kiwanda hazina tishio kubwa kwa jamii inayozunguka na zinachangia kwa njia chanya katika maendeleo ya kiuchumi ya kanda.

Zaidi ya hayo, shughuli za Mradi mdogo, ambazo zinajikita katika upatikanaji na usagaji wa nafaka kwa kuongeza thamani na kuongeza usalama wa chakula, haziathiri bioanuai. Kiwanda kipo nje ya maeneo yoyote yaliyo na kinga kisheria au yenye umuhimu wa kimazingira, na kuhakikisha kwamba shughuli zake hazingilii mbuga za kitaifa, maeneo yaliyohifadhiwa, au maeneo yenye umuhimu wa kimazingira. Kwa kushirikiana na mashirika husika ya serikali kama vile Idara ya Misitu na

Zaidi ya hayo, shughuli za Mradi mdogo zipo katika eneo lisilo na makazi ya watu wa asili, na shughuli za kampuni haziwahasishi wala kuathiri jamii yoyote ya watu wa asili. Upatikanaji wa mahindi hauhusiani na makundi ya watu wa asili, kuhakikisha kwamba hakutokei migogoro ya kitamaduni au kijamii. Aidha, kuhusiana na urithi wa kitamaduni, hakuna maeneo yaliyothibitishwa ya urithi wa kitamaduni wa kimwili au kisichokuwa na umbo katika eneo la shughuli za kiwanda cha kusaga, kama ilivyothibitishwa na Wizara ya Utalii na Urithi ya Zanzibar. Shughuli za kampuni zinazingatia kwa makini viwango vya Zanzibar Bureau of Standards (ZBS), kuhakikisha utii wa kanuni za uhifadhi wa chakula, utunzaji, na udhibiti wa ubora. Zaidi ya hayo, Mradi mdogo inakuza kilimo endelevu na mnyororo wa usambazaji wa kilimo wa kimaadili kwa kushirikiana na mashirika ya serikali ili kuepuka upatikanaji wa nafaka kutoka maeneo ya karibu na makazi ya asili au maeneo muhimu kwa mazingira.

Athari za mazingira na kijamii zinazotokana na shughuli za Mradi mdogo kwa ujumla ni za kipekee kwa tovuti, mara nyingi zinaweza kurekebishwa, na zinaweza kupunguziliwa mbali kwa urahisi. Shughuli hizi zinafanana na viwango vya mazingira na tamaduni, na zinachangia kwa njia chanya katika uchumi wa mtaa huku zikiheshimu bioanuai, haki za watu wa asili, na urithi wa kitamaduni. Muhimu zaidi, Mpango wa Usimamizi wa Mazingira na Jamii ni mfumo kamili na ulio na muundo mzuri ambao unajumuisha ustawi wa mazingira, ushirikishwaji wa jamii, na utii wa kanuni katika shughuli zake za kusaga. Juhudi za kampuni za kusimamia hatari za mazingira na kijamii, kukuza ujumuishaji, na kuhakikisha usalama zinaonyesha kujitolea kwake kufanya kazi kama biashara inayohusisha uwajibikaji na endelevu.

Mapendekezo:

1. Kuimarisha Mifumo ya Usimamizi wa Mazingira na Kijamii (PS 1)

Ingawa Mradi mdogo imepiga hatua nzuri katika kuunda Mpango wa Usimamizi wa Mazingira na Jamii (ESMP) na kukuza ushirikiano mzito na wadau, kuna maeneo kadhaa ambayo yanahitaji umakini zaidi ili kufuata kikamilifu Viwango vya Utendaji vya IFC Standard 1. Kampuni inapaswa kuboresha mbinu yake ya usimamizi inayobadilika kwa kuhakikisha kwamba matokeo ya uchunguzi yanapelekea masasisho ya muda kwa hatua za kupunguza madhara. Uwazi zaidi pia unahitajika kupitia utoaji wa taarifa za umma za mara kwa mara kuhusu nyaraka muhimu za mazingira na kijamii pamoja na matokeo. Aidha, maendeleo ya orodha kamili ya hatari za mazingira na kijamii yangeweza kusaidia kupanga kipaumbele na kusimamia hatari kwa ufanisi zaidi. Utaratibu wa malalamiko unapaswa kuwa wazi, nafaa kimaadili, na kupatikana kwa wadau wote, ukiwa na taratibu wazi za kutatua masuala. Mwisho,

kampuni inashauriwa kutathmini athari za jumla kutoka kwa miradi au shughuli zilizo karibu na kuingiza matokeo haya katika mikakati yake ya usimamizi wa hatari. Kushughulikia maeneo haya kutaimarisha uwezo wa Mradi mdogo wa kusimamia hatari kwa njia ya kuzuia na kudumisha utii kwa mifumo bora ya kimataifa.

2. Kuimarisha hali na maeneo Kazi (PS 2)

Ili kuimarisha zaidi ufanisi wake na Viwango vya Utendaji vya IFC Standard 2, Mradi mdogo inaweza kuchukua hatua kadhaa. Kwanza, kuboresha mipango ya kushirikisha wafanyakazi na uhamasishaji kutahakikisha mawasiliano ya kudumu kuhusu haki za wafanyakazi, sera za mahali pa kazi, na njia za kutoa malalamiko. Hii inaweza kufanikishwa kupitia warsha za mara kwa mara, mafunzo, na tafiti za maoni. Aidha, ingawa hatua za sasa za usalama ni bora, kufanya tathmini kamili ya ergonomics ya vituo vya kazi na majukumu inaweza kusaidia kupunguza mzigo wa kimwili wa muda mrefu na hatari zinazohusiana na mashine. Kampuni pia inapaswa kuzingatia kupanua ukaguzi wa wauzaji wa tatu ili kuhakikisha utekelezaji thabiti wa haki za wafanyakazi, usalama, na viwango vya ustawi. Kuimarisha juhudi zake za utofauti na ujumuishaji kwa kuanzisha mkakati rasmi wenye malengo yanayoweza kupimika kutachochea uwakilishi mkubwa na fursa kwa makundi ambayo hayawakilishiwi vya kutosha. Mwishowe, kuboresha mifumo ya kuweka kumbukumbu na kutoa ripoti zinazohusiana na mazoea ya kazi, utatuzi wa malalamiko, na ukaguzi wa usalama kutakuza uwazi na uwajibikaji. Hatua hizi zitazidi kuimarisha ahadi ya Mradi mdogo kwa mazingira salama, ya maadili, na ya kutii, ikijumuisha kikamilifu viwango vya kimataifa vya kazi.

3. Kukuza Ufanisi wa Rasilimali na Kuzuia Uchafuzi (PS 3)

Ili kuendana zaidi na Viwango vya Utendaji vya IFC Standard 3 kuhusu Ufanisi wa Rasilimali na Kuzuia Uchafuzi, Mradi mdogo inaweza kuzingatia maeneo kadhaa ya kuboresha. Ingawa kampuni imepiga hatua kubwa katika matumizi endelevu ya rasilimali na usimamizi wa taka, bado kuna fursa za kuboresha utendaji wake wa kimazingira. Kwanza, kampuni inaweza kutekeleza ukaguzi wa mara kwa mara wa matumizi ya rasilimali ili kufuatilia na kuboresha matumizi ya maji na umeme, kubaini fursa za kupunguza zaidi na kuboresha ufanisi. Aidha, ingawa kiwanda kinarejesha taka ngumu kwa ufanisi kuwa chakula cha kuku na mbolea, kupanua wigo wa juhudi za recycle za taka ili kujumuisha vifaa vingine, kama vile vifungashio na taka zisizo za kikaboni, kunaweza kupunguza zaidi athari zake za kimazingira. Ingawa maji machafu yanatibiwa kupitia mfumo wa septic, kampuni inaweza kuchunguza teknolojia za kisasa za matibabu ya maji machafu ambazo zinatoa ulinzi bora wa kimazingira na kupunguza utegemezi kwa mashimo ya kutolea. Mwishowe, ingawa kiwanda kinashughulikia taka kwa njia inayohusiana na wajibu, kutekeleza mpango wa kina wa kupunguza taka kunaweza kusaidia kubaini fursa za kupunguza uzalishaji wa taka kutoka kwa chanzo, na hivyo kuchangia zaidi katika kuzuia uchafuzi. Kwa kushughulikia maeneo haya, Mradi mdogo inaweza kuendelea kuboresha mazoea yake ya uendelevu na kupunguza zaidi athari zake za kimazingira.

4. Kulinda Afya na Usalama wa Jamii (PS 4)

Ili kuendana zaidi na Viwango vya Utendaji vya IFC Standard 4 kuhusu Afya, Usalama, na Usalama wa Jamii, Mradi mdogo inaweza kuchukua hatua kadhaa ili kuongeza athari zake chanya kwa jamii ya karibu. Ingawa shughuli za kampuni tayari zinachangia katika uundaji wa ajira za mitaani na maendeleo ya kiuchumi, juhudi za ziada za kushirikiana na jamii inayozunguka zinaweza kusaidia kukuza ushirikiano wa muda mrefu. Hii inaweza kujumuisha mikutano ya mashauriano ya kawaida ya jamii ili kuhakikisha kuwa wakazi wa eneo wanapata taarifa kuhusu shughuli za kiwanda, hatari zinazoweza kutokea, na hatua za usalama za kampuni. Ingawa mchakato wa kusaga wenyewe ni salama, kampuni inaweza kuzingatia kufanya tathmini ya kina ya afya ya jamii na hatari za usalama ili kubaini na kushughulikia hatari zinazoweza kuathiri jamii, kama kelele, usafiri, au ubora wa hewa.

Zaidi ya hayo, kuboresha hatua za usalama kwa kuzingatia programu za uhamasishaji wa usalama wa jamii kunaweza kusaidia kuhakikisha kuwa wafanyakazi na wakazi wa mitaani wanajihisi salama. Mwishowe, ingawa kiwanda kinayo njia maalum za upatikanaji kwa magari, inaweza kuwa na manufaa kuanzisha hatua za ziada za usalama wa usafiri, kama vile alama za barabarani au wafanyakazi wa kudhibiti trafiki wakati wa masaa ya kilele, ili kupunguza hatari ya ajali. Kwa kutekeleza mikakati hii, Mradi mdogo itaweza kuendelea kuhamasisha mazingira salama na yenye afya kwa shughuli zake na kwa jamii inayozunguka.

Kwa kutekeleza maboresho yaliyopendekezwa katika maeneo mbalimbali, Mradi mdogo inaweza kuboresha sana shughuli zake na uendelevu wake wa muda mrefu. Kuimarisha mifumo yake ya Usimamizi wa Mazingira na Jamii (PS 1) kutaiwezesha kampuni kudhibiti hatari kwa ufanisi, kuongeza uwazi, na kubaki sambamba na mazoea bora ya kimataifa. Kuboresha mazoea ya kazi (PS 2) kutaleta mahali pa kazi salama zaidi, lenye ushirikiano, na linaloendana na haki za wafanyakazi, kuhakikisha kushirikishwa kwa wafanyakazi na kufuata haki za kazi. Kuendeleza zaidi ufanisi wa rasilimali na kuzuia uchafuzi (PS 3) kutasaidia kampuni kupunguza athari zake za kimazingira, kuboresha matumizi ya rasilimali, na kuongeza usimamizi wa taka, hivyo kuchangia katika operesheni endelevu zaidi. Hatimaye, kuboresha hatua za afya na usalama wa jamii (PS 4) kutaboresha uhusiano wa mitaani, kupunguza hatari zinazoweza kuathiri jamii inayozunguka, na kukuza mazingira salama zaidi na ya ushirikiano. Kwa kushughulikia maeneo haya muhimu, Mradi mdogo haitakubaliana tu na viwango vya IFC lakini pia itaifaidika na ufanisi bora wa operesheni, sifa thabiti, na athari chanya kwa jamii ya mitaani na mazingira hatimaye kuchangia mafanikio na uendelevu wa ufadhili wa GCF.

Plan ya Hatua

S/No	Hatua	Lengo	Kile kinachotarajiwa	Wajibu	Ratiba
1	Mradi mdogo kushughulikia malalamiko yote yaliyotolewa na mdau yeyote na kuripoti malalamiko yote yaliyoandikishwa kwa CRDB Bank Plc.	Kupatana na Mfumo wa Utatuzi wa Malalamiko wa Mradi mdogo na Mfumo wa Utatuzi wa Malalamiko wa CRDB Bank Plc na GCF IRM.	Malalamiko yote yaliyotolewa na wadau yameshughulikiwa na mchakato wa kuridhisha malalamiko wa Mradi mdogo umefananishwa na mchakato wa kuridhisha malalamiko wa CRDB Bank Plc, na taarifa kuhusu GCF IRM (Mekanizimu Huru ya Kuridhisha Malalamiko ya Mfuko wa Tabianchi wa Kijani) imetolewa kwa wadau.	Mradi mdogo	Inayoendelea kwa muda wote wa huduma.
2	Kutekeleza ushirikiano na wadau kwa wadau wote.	Utekelezaji wa mpango wa ushirikiano na wadau ili kuhakikisha kwamba wadau wote wanapata taarifa na wasiwasi wao unazingatiwa.	Madhumuni ya mashauriano, ushirikiano, kampeni za uhamasishaji wa umma, na mifumo ya kurejesha maoni.	Mradi mdogo na Benki ya CRDB Plc (AE)	Inayoendelea kwa muda wote wa huduma.
3	Mradi mdogo kuripoti matukio yoyote katika maeneo ya kazi na kutekeleza taratibu za usalama.	Kufuatilia na kuripoti viwango vya majeraha, magonjwa ya kazi, siku zilizopotea, na idadi ya vituo vya kazi vilivyohusiana.	Ripoti za matukio.	Mradi mdogo	Inayoendelea kwa muda wote wa huduma.
4	Mradi mdogo kuendelea kufundisha wafanyakazi juu ya taratibu za afya na usalama.	Kuwapatia wafanyakazi maarifa muhimu kuhusu afya na usalama.	Mafunzo ya OSHA juu ya Msaada wa Kwanza.	Mradi mdogo	Inayoendelea kwa muda wote wa huduma.
5	Mradi mdogo kusimamia taka zote zinazotokana na shughuli za ujenzi wa kiwanda.	Mbinu za kudhibiti uchafuzi na usimamizi wa taka ili kupunguza athari za mazingira zinazoweza	Ukusanyaji wa taka kwenye kitovu katika kiwanda.	Mradi mdogo	Inayoendelea kwa muda wote wa huduma.

S/No	Hatua	Lengo	Kile kinachotarajiwa	Wajibu	Ratiba
		kutokea kutokana na kutawanyika kwa taka.			
6	Mradi mdogo kuwa na Mpango wa Majibu ya Dharura.	Kuwa na mpango wa kimkakati wa kukabiliana na hali za dharura.	Kulingana na mamlaka za serikali za mitaa, Kikosi cha Zimamoto na Uokoaji na Jeshi la Polisi katika maeneo ya vituo vinavyohusiana.	Mradi mdogo	Inayoendelea kwa muda wote wa huduma.
7	Mradi mdogo kudumisha leseni zote muhimu.	Kufuata sheria na kanuni za kitaifa na kimataifa.	Vyeti vya uthibitisho vya sasa/leseni.	Mradi mdogo	Inayoendelea kwa muda wote wa huduma.

Iliyotayarishwa na:

J. Dautan

Joseph Ishimwe

Mtaalamu Mwandamizi wa Usimamizi wa Mazingira na Jamii

29/05/2025

Iliyokaguliwa na:

Stanley Kinemelo

Stanley Kinemelo

Meneja Mwandamizi wa Mradi wa SF

30/05/2025